

Školy nemají peníze na učebnice, učí i z 20 let starých

Praha, 1. června – Nedostatek financí v českých školách se nadále prohlubuje. Řada škol nemá peníze na pořízení nových učebnic, školy proto musejí k výuce využívat i učebnice staré až 20 let. Důvodem této situace je loňské snížení příspěvků na metodické pomůcky a učebnice. Nakladatelství Fraus se proto rozhodlo, že školám nabídne vybrané učebnice zdarma.

České školy se v letošním roce potýkají s velkým nedostatkem peněz na metodické pomůcky a učebnice. *„Po loňském drastickém snížení ONIV se letos katastrofická situace prohlubuje – stát i pro letošek ponechal dramaticky snížené příspěvky školám na moderní učebnice a metodické pomůcky, ze kterých nadále výrazně ukrajují prostředky na nemocenskou učitelů,“* vysvětluje Jiří Fraus, zakladatel a majitel Nakladatelství Fraus.

„Už na začátku školního roku jsme evidovali od škol celou řadu objednávek učebnic vydaných v létech 2005 až 2008, kterými si vyučující chtěli doplnit třídní sadu. Bohužel, tristní stav státního financování učebnic trvá i v tomto roce, takže průměrná doba amortizace učebnic u nás již aktuálně přesahuje 10 let,“ dodal Jiří Fraus s tím, že omezená obnova učebnic trápí školy zejména na 2. stupni.

„Kromě toho, že logicky nemůžeme mít skladem učebnice staré 15 let, jsme si jisti tím, že dobří učitelé, aniž by k tomu byli okolnostmi (státem) donuceni, sami o sobě nechtějí používat učebnice staré 20 let,“ domnívá se Jiří Fraus.

Problémy škol souvisí především s tím, že z takzvaných ostatních neinvestičních nákladů (ONIV) musejí hradit i náhrady platu v prvních čtrnácti dnech nemoci učitele. Tyto prostředky přitom mají být používány primárně na školní pomůcky a učebnice. Částka na tyto výdaje se navíc loni výrazně snížila, školám tak chybí zhruba miliarda korun, kterou by mohly použít na obnovu učebnic. Ministerstvo školství v tomto směru přislíbilo nápravu, k žádným konkrétním opatřením však dosud nedošlo.

Současně ministerstvo po školách chce, aby intenzivně zaváděly nové postupy a aktivity v návaznosti na probíhající reformu vzdělávacích programů. Školy tak aktuálně např. musejí ve všech předmětech rozvíjet digitální kompetenci. *„Představte si třeba učitele matematiky nebo českého jazyka, který musí používat starou učebnici, kde o práci s informacemi na internetu není ani zmínka. Anebo místo praktického využití tabulkového kalkulátoru zadává úkol, při kterém žáci musejí vytvářet tabulku a doplňovat ji jen ručně. Jak asi takovou formu a 15 let starou učebnici vnímají děti zvyklé odmala na dynamické digitální prostředí?“* komentuje tristní situaci šéfredaktorka nakladatelství Radka Šmahelová *„Přitom moderní učebnice s aktuálním obsahem a hybridním propojením na ověřené online zdroje a nástroje jsou k dispozici,“* dodala.

Situace se nezlepší ani s plánovaným snížením DPH u knih, to totiž ke snížení cen učebnic nepovede, myslí si Pavel Brejcha, obchodní ředitel Nakladatelství Fraus. *„Nechceme této situaci jen přihlížet, rozhodli jsme se proto opět pomoci. Pro tři klíčové předměty nabídneme zdarma školám moderní učebnice, které odpovídají aktuálním požadavkům a potřebám učitelů a žáků,“* říká Pavel Brejcha s tím, že v krizových dobách se jeho nakladatelství vždy stavělo na stranu škol se snahou maximálně pomoci dětem, ale k takto mimořádnému kroku sáhlo poprvé ve své více než třicetileté historii.

V posledních letech Nakladatelství Fraus (např. v roce 2020 při nástupu covidové pandemie) jako první poskytlo školám všechny své elektronické učebnice zdarma. *„Zájem rodičů i učitelů byl extrémní a bylo aktivováno více než milion licencí učebnic,“* připomíná Pavel Brejcha s tím, že následně v průběhu covidových lockdownů nakladatelství výrazně rozšířilo volně přístupný obsah portálu Škola s nadhledem, který měsíčně využívají stovky tisíc dětí.

Nakladatelství se angažuje i v podpoře dětí z Ukrajiny. Loni jako první nabídlo školám volné licence ukrajinských učebnic z charkovského nakladatelství RANOK. *„Rovněž jsme bezprostředně reagovali na nastupující energetickou krizi a nabídli program dotovaných pracovních sešitů pro potřebné děti ze znevýhodněného prostředí. V poslední době podporujeme školy „v úzkých“ stále intenzivněji a je otázkou, zda naše sociální odpovědnost vůči dětem ve školách již nezačíná nahrazovat odpovědnost státu,“* dodal Pavel Brejcha.

Nabídka pro školy není nijak objemově omezená a týká se učebnic češtiny, angličtiny a matematiky pro 6. a 7. ročníky základních škol, jedinou podmínkou je nákup pracovních sešitů. Obvykle si školy kupují nové učebnice společně s pracovními sešity, letos ale získají úplně novou učebnici společně s pracovním sešitem pouze za cenu pracovního sešitu. *„Tato mimořádná nabídka má za cíl pomoci školám obnovit učebnicový fond zejména v době kritického nedostatku ONIV a platí pouze do 30. září tohoto roku,“* upřesnil obchodní ředitel Nakladatelství Fraus Pavel Brejcha.

Koalice učebnicových nakladatelů v souvislosti s probíhající revizí RVP považuje účelné financování pouze státem schválených učebnic za nezbytnou podmínku toho, aby se nové metody vzdělávání podařilo do škol reálně zavést. I proto kritizuje současné využití ONIV na nemocenské dlouhodobě. Systémovým řešením podle koalice může být již nyní vyjmutí hrazení učebnic z ONIV nebo zřízení transparentního podúčtu, ze kterého by školy mohly použít peníze pouze účelově na náhradu a modernizaci učebnicového fondu. *„Tak to funguje ve všech vyspělých zemích. Stačí se podívat třeba do Rakouska, kde stát poskytuje transparentně každému žákovi nové učebnice pro všechny ročníky bezúplatně každým rokem,“* uzavřel Jiří Fraus.